

ZAKON

O UČEŠĆU CIVILA U MEĐUNARODNIM MISIJAMA I OPERACIJAMA VAN GRANICA REPUBLIKE SRBIJE

I. GLAVA PRVA OSNOVNE ODREDBE

1. Predmet zakona i obim njegove primene

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se učešće civila (u daljem tekstu: civila) u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije, nadležnosti državnih organa, prava i obaveze učesnika, planiranje, odabir, obuka, jedinstveni elektronski registar eksperata (u daljem tekstu: registar eksperata) i upućivanje civila u međunarodne misije i operacije, kao i druga pitanja u vezi sa učešćem civila u međunarodnim misijama i operacijama.

Član 2.

Termini koji se koriste u ovom zakonu i propisima koji se donose na osnovu njega, a koji imaju rodno značenje, izraženi u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju ženski i muški pol lica na koje se odnose.

Član 3.

Na sve što nije uređeno ovim zakonom shodno se primenjuju propisi o spoljnim poslovima, rodnoj ravnopravnosti, opšti propisi o radu, penzijskom i invalidskom osiguranju, propisi kojima se uređuju radni odnosi u državnim organima i radni odnosi u organima autonomnih pokrajina i jedinicama lokalne samouprave, propisi o zabrani diskriminacije, kao i drugi propisi kojima se uređuju pojedina pitanja od značaja za učešće civila u međunarodnim misijama i operacijama.

Član 4.

Pod pojmom civili u smislu ovog zakona podrazumevaju se državni službenici i nameštenici, zaposleni u organima autonomnih pokrajina (u daljem tekstu: AP) i jedinicama lokalne samouprave (u daljem tekstu: JLS), kao i druga lica koja poseduju odgovarajuće obrazovanje, radno iskustvo, stručnu osposobljenost, znanja i veštine, odnosno kompetencije relevantne za međunarodne misije i operacije.

Pod pojmom civili iz stava 1. ovog člana ne smatraju se pripadnici Vojske Srbije, zaposleni u Ministarstvu odbrane i lica koja se upućuju u međunarodne misije i operacije na osnovu zakona koji uređuje učešće Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije.

Član 5.

Ovaj zakon se primenjuje na civile iz člana 4. kada je njihovo pojedinačno upućivanje na civilne pozicije u okviru međunarodnih misija i operacija, koje imaju civilni ili/vojno-civilni karakter, predviđeno Godišnjim planom učešća civila u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije koji usvaja Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Godišnji plan).

Za angažovanje civila u međunarodnim vojnim multinacionalnim operacijama, na civilnim pozicijama u okviru vojnog kontingenta Vojske Srbije, koje je predviđeno odlukom Narodne skupštine Republike Srbije, primenjuje se zakon koji uređuje učešće Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na pripadnike Vojske Srbije, zaposlene u Ministarstvu odbrane i lica koja se upućuju u međunarodne misije i operacije na osnovu zakona koji uređuje učešće Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije i u slučaju kada se civili upućuju u misije i operacije zaštite i spasavanja van granica Republike Srbije, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, osim zaposlenih u Ministarstvu odbrane, pripadnici drugih snaga odbrane u smislu zakona koji uređuje učešće Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije, mogu se uputiti na civilne pozicije u okviru međunarodnih misija i operacija koje imaju civilni ili/vojno-civilni karakter po odredbama ovog zakona uz prethodno odobrenje ministra odbrane.

Član 6.

Pod pojmom međunarodne misije i operacije van granica Republike Srbije u smislu ovog zakona, podrazumevaju se misije i zadaci očuvanja nacionalne, regionalne i globalne bezbednosti i međunarodnog mira u skladu sa politikom nacionalne bezbednosti Republike Srbije.

Član 7.

Pod vrstama međunarodnih misija i operacija u smislu ovog zakona podrazumevaju se misije i operacije međunarodnih i regionalnih organizacija, misije i operacije koalicije država, kao i bilateralne misije i operacije od značaja za očuvanje međunarodnog mira i bezbednosti koje u sebi sadrže civilnu komponentu.

2. Ciljevi angažovanja civila u međunarodnim misijama i operacijama

Član 8.

Doprinos Republike Srbije svetskom miru, globalnoj, evropskoj i regionalnoj bezbednosti, razumevanju i saradnji, najvažniji su ciljevi angažovanja civila u međunarodnim misijama i operacijama.

Međunarodne misije i operacije su instrument spoljne politike, koji omogućava sprovođenje spoljnopolitičkih prioriteta, nacionalnih interesa i afirmacije Republike Srbije.

3. Principi i obaveze angažovanja civila u međunarodnim misijama i operacijama

Član 9.

Upućivanje civila u međunarodne misije i operacije zasniva se na sledećim principima:

1) da je učešće civila u konkretnoj međunarodnoj misiji ili operaciji u skladu sa međunarodnim pravom, Ustavom i zakonima Republike Srbije;

2) da je učešće civila u konkretnoj međunarodnoj misiji ili operaciji u skladu sa nacionalnim, bezbednosnim, odbrambenim i spoljopolitičkim interesima Republike Srbije;

3) da je obezbeđena zaštita učesnika u međunarodnim misijama i operacijama;

4) da učešće u međunarodnim misijama i operacijama promoviše principe ravnopravnosti, rodne zastupljenosti, ravnopravnog uključivanja muškaraca i žena u prevenciju i rešavanje konflikata, promovisanje kulture trajnog i održivog mira;

5) da je učešće u međunarodnim misijama i operacijama dobrovoljno.

Član 10.

Republika Srbija može uputiti civile u međunarodne misije i operacije na osnovu zaključenih multilateralnih ili bilateralnih ugovora, članstva u međunarodnim organizacijama ili na drugi način u skladu sa međunarodnim pravom i Ustavom.

Član 11.

Civil angažovan u međunarodnim misijama i operacijama dužan je da postupa u skladu sa međunarodnim pravom, međunarodnim konvencijama o zaštiti ljudskih prava, pravilima angažovanja donetih za konkretnu međunarodnu misiju ili operaciju, kao i sa Ustavom i zakonima Republike Srbije, aktima Vlade, Ministarstva spoljnih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo) i drugih nadležnih organa.

4. Uslovi za učešće civila u međunarodnim misijama i operacijama

Član 12.

Civil mora ispunjavati sledeće uslove kako bi se kvalifikovao za učešće u međunarodnim misijama i operacijama:

- 1) da je državljanin Republike Srbije;
- 2) da je punoletan;
- 3) da protiv njega nije pokrenut krivični postupak, niti se vodi istraga;
- 4) da poseduje odgovarajuće obrazovanje, radno iskustvo, specifična znanja i veštine potrebne za rad u međunarodnim misijama i operacijama;
- 5) da je zdravstveno i psiho-fizički sposoban za poslove koje treba da obavlja;
- 6) da poseduje odgovarajuće znanje jezika potrebnog radi angažovanja u međunarodnim misijama i operacijama;
- 7) da ispunjava bezbednosne uslove za upućivanje.

Proveru ispunjenosti uslova iz stava 1. tač. 1)-4) vrši Ministarstvo, ispunjenost uslova iz stava 1. tač. 5)-7) vrše nadležne ustanove, odnosno organizacije iz oblasti u kojoj se vrši provera.

Bliže uslove učešća propisuje ministar spoljnih poslova (u daljem tekstu: ministar).

Član 13.

Civil upućen u međunarodne misije i operacije obavezan je da:

- 1) učešćem u međunarodnoj misiji ili operaciji štiti i promoviše ugled Republike Srbije;
- 2) savesno i odgovorno izvršava poverene dužnosti i zadatke;
- 3) po opštim pravilima o naknadi štete snosi troškove u slučaju samovoljnog prekida angažovanja.

Za materijalna sredstva Republike Srbije koja se koriste u međunarodnim misijama ili operacijama, civil koji se upućuje odgovara po propisima o odgovornosti lica za štetu učinjenu u obavljanju službe.

II. GLAVA DRUGA

PLANIRANJE, PRIPREMA, UPUĆIVANJE I POVLAČENJE IZ MEĐUNARODNIH MISIJA I OPERACIJA

1. Planiranje

Član 14.

Na predlog Ministarstva, Vlada usvaja Godišnji plan.

U poslednjem kvartalu tekuće godine Ministarstvo podnosi Vladi Predlog godišnjeg plana, sa obrazloženjem, za narednu godinu.

Član 15.

Godišnji plan sadrži:

- 1) broj i tip međunarodnih misija i operacija u kojima Republika Srbija planira da učestvuje;
- 2) ukupan broj civila koje Republika Srbija planira da uputi u misije i operacije u toku jedne godine;
- 3) procenu opravdanosti učešća u svakoj misiji i operaciji, sa aspekta spoljno-političkih prioriteta, bezbednosnih, ekonomskih, kulturnih i drugih interesa Republike Srbije;
- 4) procenu troškova učešća.

Formu Godišnjeg plana bliže propisuje ministar.

2. Institucionalni mehanizam za slanje civila u međunarodne misije i operacije

Član 16.

Vlada, na osnovu Godišnjeg plana i predloga Ministarstva, donosi odluku o angažovanju civila u pojedinačnim međunarodnim misijama i operacijama.

Vlada, na predlog ministra odlučuje o nastavku angažovanja, odnosno, u izuzetnim i opravdanim okolnostima, o povlačenju civila iz međunarodne misije i operacije pre isteka mandata.

Vlada, na predlog ministra, može vanredno odobriti izmenu Godišnjeg plana radi dodatnog upućivanja civila u međunarodnu misiju i operaciju, ako je to neophodno za ostvarenje nacionalnih interesa i bezbednosnih i spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije. Upućivanje civila u takvu međunarodnu misiju i operaciju vrši se po istom postupku izbora lica kao za misije i operacije predviđene Godišnjim planom.

3. Odabir, obuka i upućivanje civila

Član 17.

Odabir, obuka i upućivanje civila u međunarodne misije i operacije vrši se u skladu sa ovim zakonom i pratećim podzakonskim aktima za sprovođenje ovog zakona.

Proceduru i uslove za odabir, obuku i upućivanje civila propisuje ministar.

Član 18.

Na osnovu Godišnjeg plana i odluke Vlade o učešću u pojedinačnim međunarodnim misijama i operacijama, a u skladu sa potrebama za specifičnim profilima civila, Ministarstvo raspisuje javni konkurs, na koji se dobrovoljno prijavljuju lica iz člana 4. ovog zakona.

Konkurs se objavljuje na internet stranici Ministarstva, portalu e-Uprave i sredstvima javnog informisanja.

Rok za prijave je 30 dana od dana objavljivanja konkursa.

Prilikom prijave na javni konkurs, u procesu odabira, obuke, upućivanja i uvrštavanja u registar eksperata, civil iz člana 4. stava 1. ovog zakona ne može biti diskriminisan na osnovu rase, boje kože, predaka, nacionalne pripadnosti ili etničkog porekla, jezika, verskih ili političkih ubeđenja, pola, roda, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, polnih karakteristika, nivoa prihoda, imovnog stanja, rođenja, genetskih osobenosti, bračnog i porodičnog statusa, izgleda, članstva u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama, kao i po bilo kom drugom osnovu navedenom u Ustavu i propisima koji uređuju zabranu diskriminacije.

Član 19.

Proces odabira, obuke i upućivanja civila u međunarodne misije i operacije vrši Komisija Ministarstva spoljnih poslova (u daljem tekstu: Komisija MSP), čije nadležnosti propisuje ministar.

U sastav Komisije MSP mogu ući predstavnici organa državne uprave, drugih državnih organa i institucija.

Član 20.

Po završetku procesa odabira, a na osnovu odluke Komisije MSP, odabrani civili se upućuju na obuku.

Obuka civila za upućivanje u međunarodne misije i operacije vrši se prema programu odobrenom Godišnjim planom.

Kriterijume za izradu programa obuke i njihove sadržine, kao i druge procedure u vezi sa procesom obuke propisuje ministar.

Ministarstvo, u saradnji sa nadležnim organima državne uprave, drugim državnim organima i institucijama, organizuje i koordinira aktivnosti u vezi sa obukom i pripremama civila koji se upućuju u međunarodne misije i operacije.

Obuku sprovodi Diplomatska akademija Ministarstva spoljnih poslova, u saradnji sa nadležnim organima državne uprave, drugim državnim organima i institucijama.

Ministarstvo izdaje polaznicima sertifikat o uspešno završenoj obuci koji važi tri godine od dana završetka obuke.

Sadržinu i formu sertifikata propisuje ministar.

4. Registar civilnih eksperata i prikupljanje, obrada i skladištenje podataka o ličnosti

Član 21.

Ministarstvo vodi registar eksperata:

- 1) koji su se javili na javni konkurs za učešće u međunarodnim misijama i operacijama;
- 2) koji su završili obuku za upućivanje i ispunjavaju sve uslove da budu upućeni u međunarodne misije i operacije;
- 3) koji su posle završene obuke upućeni u međunarodne misije i operacije;
- 4) koji su se posle upućivanja vratili iz međunarodnih misija i operacija.

U međunarodne misije i operacije upućuju se, po pravilu, lica iz registra eksperata.

Član 22.

Registar eksperata sadrži sledeće podatke:

- 1) za lica koja se prijave na javni konkurs: lično ime i prezime, adresu prebivališta iz lične karte, odnosno boravišta, jedinstveni matični broj građana, kontakt telefon, elektronsku adresu ili druge podatke za kontakt, godine radnog iskustva na poslovima relevantnim za radno mesto u međunarodnoj misiji i operaciji na koje konkuriše, profesionalni profil i kompetencije, znanje jezika i potvrdu o psiho-fizičkoj sposobnosti;
- 2) za lica koja su završila obuku: lično ime i prezime, adresu prebivališta iz lične karte, odnosno boravišta, jedinstveni matični broj građana, kontakt telefon, elektronsku adresu ili druge podatke za kontakt, godine radnog iskustva na poslovima relevantnim za radno mesto u međunarodnoj misiji, profesionalni profil i kompetencije, znanje jezika, datum završetka obuke i sticanja sertifikata, tip završene obuke, prethodno iskustvo u mirovnim misijama, broj dana u registru eksperata od završene poslednje obuke, broj dana u registru eksperata od poslednjeg angažovanja u međunarodnoj misiji ili operaciji, broj koliko puta je lice iz registra eksperata odbilo da učestvuje u ponuđenoj međunarodnoj misiji ili operaciji;
- 3) broj i tip organizovanih obuka na godišnjem nivou.

Član 23.

Svrha obrade podataka odnosi se na podatke o ličnosti iz člana 22. zakona.

Član 24.

Rukovalac registra eksperata, prikuplja, obrađuje i skladišti podatke o ličnosti u cilju upućivanja civila u međunarodne misije i operacije, a u skladu sa članom 8.

ovog zakona kojim su definisani ciljevi i javni interes učešća civila u međunarodnim misijama i operacijama.

Podaci o ličnosti koji se obrađuju moraju biti primereni, bitni i ograničeni u skladu sa svrhom obrade, a u skladu sa zakonom koji reguliše zaštitu podataka o ličnosti.

Član 25.

Podaci iz registra eksperata se mogu otkriti članovima Komisije MSP u skladu sa svrhom obrade i potrebama vršenja neophodnih poslova u vezi sa odabirom, obukom i upućivanjem civila u međunarodne misije i operacije.

Član 26.

Podaci iz registra eksperata čuvaju se pet godina od dana:

- 1) poslednje prijave civila na javni konkurs za učešće u međunarodnim misijama i operacijama;
- 2) poslednje obuke civile za upućivanje u međunarodne misije i operacije;
- 3) povratka civila iz poslednje međunarodne misije i operacije u kojoj je bio angažovan.

Član 27.

Komisija MSP donosi odluku o brisanju lica iz registra eksperata koje bez opravdanih razloga, tri puta za redom odbije ponudu Ministarstva da učestvuje u međunarodnim misijama i operacijama.

Odluka o brisanju lica iz registra eksperata može se doneti na lični zahtev, zbog teške bolesti i smrti lica, kao i zbog drugih okolnosti koje utiču na mogućnost civila da nesmetano obavljaju poslove za koje su upisana u registar eksperata.

Odluka o brisanju lica iz registra eksperata iz st. 1. i 2. ovog člana, pre roka od 5 godina, predstavlja izuzetak od pravila propisanog članom 26. zakona.

5. Dužina boravka i prevremeno vraćanje civila

Član 28.

Civili se upućuju u pojedinačne međunarodne misije ili operacije u trajanju do 12 meseci.

Ukoliko postoji potreba Republike Srbije, odnosno međunarodne misije ili operacije za profesionalnim profilom civila u konkretnoj međunarodnoj misiji ili operaciji, Vlada, na predlog Ministarstva, a uz saglasnost civilnog lica, može odobriti produžetak upućivanja za dodatnih 12 meseci, s tim da ukupna kumulativna dužina boravka u pojedinačnoj međunarodnoj misiji i operaciji ne može biti duža od 36 meseci. U ovom slučaju civil ne može započeti novi mandat u novoj međunarodnoj misiji ili operaciji pre isteka 12 meseci od poslednjeg angažovanja.

Odluku o povlačenju upućenog civila iz međunarodne misije ili operacije, bez obzira na okolnosti koje su je prouzrokovale, donosi Vlada na predlog Ministarstva.

6. Izveštavanje

Član 29.

Ministarstvo podnosi Vladi Godišnji izveštaj o učešću civila u međunarodnim misijama i operacijama za prethodnu godinu (u daljem tekstu: Izveštaj).

Izveštaj sadrži:

1) podatke o nazivu međunarodnih organizacija, koalicija država ili pojedinačnih država koje su organizovale međunarodne misije ili operacije u kojima su učestvovali civili iz Republike Srbije;

2) podatke o ukupnom broju državljana Republike Srbije koji su učestvovali u međunarodnim misijama i operacijama, njihovim specifičnim profilima;

3) naziv pojedinačnih misija u kojima su učestvovali državljani Republike Srbije;

4) procenu da li je učešće civila Republike Srbije u pojedinačnim međunarodnim civilnim misijama i operacijama doprinelo jačanju spoljopolitičke pozicije i ekonomskih interesa Republike Srbije u regionima angažovanja, kao i da li je angažovanje doprinelo svetskoj bezbednosti, razumevanju i saradnji.

Prilikom usvajanja izveštaja iz stava 1. ovog člana, Vlada razmatra ostvarene rezultate radi preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u angažovanju ljudskih i materijalnih resursa u međunarodnim misijama i operacijama.

Vlada dostavlja Izveštaj Narodnoj skupštini i predsedniku Republike radi informisanja.

Izveštaj se objavljuje na internet stranici Ministarstva.

Formu izveštaja propisuje ministar.

7. Koordinacija aktivnosti

Član 30.

Ministarstvo koordinira aktivnosti sa organima državne uprave, drugim državnim organima i institucijama u cilju:

1) pripreme Godišnjeg plana;

2) obuke, upućivanja i boravka civila u međunarodnim misijama i operacijama;

3) pripreme Izveštaja.

Organi državne uprave, drugi državni organi i institucije pružaju u okviru svojih nadležnosti stručnu i tehničku pomoć neophodnu radi učešća civila u međunarodnim misijama i operacijama.

III. GLAVA TREĆA

PRAVA I OBAVEZE CIVILA U MEĐUNARODNIM MISIJAMA I OPERACIJAMA

Član 31.

Na zahtev zaposlenog državnog službenika, nameštenika i zaposlenog u organima AP i JLS, a na osnovu odluke Komisije MSP, poslodavac donosi rešenje o upućivanju na obuku koju organizuje Ministarstvo u saradnji sa nadležnim organima.

Zaposleni iz stava 1. ovog člana za vreme obuke ostvaruje prava iz radnog odnosa kod poslodavca, odnosno u organu iz koga je upućen na obuku.

Po uspešno završenoj obuci, a nakon procene o ispunjenosti uslova za pojedinačno upućivanje civila, ministar donosi odluku o upućivanju civila u međunarodnu misiju ili operaciju. Ministar može uputiti u međunarodnu misiju ili operaciju i lice koje je prethodno završilo obuku, a nalazi se u registru eksperata.

Zaposleni iz stava 1. ovog člana, ima pravo na mirovanje radnog odnosa za vreme učešća u međunarodnoj misiji ili operaciji u koju je upućen u skladu sa odlukom ministra iz stava 3. ovog člana.

Zaposleni iz stava 4. ovog člana ima pravo da se vrati na radno mesto na koje je bio raspoređen pre donošenja rešenja o mirovanju radnog odnosa, odnosno na drugo odgovarajuće mesto u organu u kojem ostvaruje radni odnos.

Civil iz stava 1. ovog člana zaključuje ugovor sa Ministarstvom, kojim se regulišu prava i obaveze tokom boravka u međunarodnoj misiji ili operaciji.

Sadržaj ugovora propisuje ministar.

Član 32.

Prava i obaveze drugih lica u smislu člana 4. zakona uređuju se ugovorom o angažovanju koji se zaključuje sa Ministarstvom.

Sadržinu ugovora za lica iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Lica iz stava 1. ovog člana imaju pravo na mirovanje radnog odnosa kod poslodavca za vreme angažovanja u međunarodnim misijama i operacijama.

Lica iz stava 1. ovog člana, koja imaju status zaposlenih, za vreme obuke ostvaruju prava iz radnog odnosa kod poslodavca.

Lica koja nisu u radnom odnosu, a čije je angažovanje potrebno zbog njihove stručne osposobljenosti, znanja i iskustava relevantnih za međunarodne misije i operacije, zaključuju ugovor sa Ministarstvom, kojim se regulišu prava i obaveze tokom obuke i boravka u međunarodnoj misiji ili operaciji.

Odluku i rešenje o upućivanju ovih lica u pojedinačnu međunarodnu misiju ili operaciju donosi ministar.

Član 33.

Ministar u skladu sa svojim nadležnostima može doneti odluku da se civilu koji je raspoređen na visoko rukovodeće mesto u međunarodnoj misiji ili operaciji

dodeli diplomatski pasoš radi efikasnijeg obavljanja poslova u inostranstvu predviđenih međunarodnim pravom.

IV. GLAVA ČETVRTA

FINANSIJSKI ASPEKTI ANGAŽOVANJA CIVILA U MEĐUNARODNIM MISIJAMA I OPERACIJAMA

Član 34.

Civil angažovan u međunarodnim misijama i operacijama ima pravo na:

- 1) naknadu za učešće u međunarodnoj misiji ili operaciji;
- 2) naknadu po osnovu angažovanja u specifičnim geografskim i klimatskim uslovima;
- 3) naknadu za boravak u rizičnim područjima;
- 4) naknadu putnih troškova za odlazak u mesto stanovanja i nazad i povratak iz međunarodne misije i operacije;
- 5) naknadu troškova prevoza za jedno putovanje do mesta stanovanja i nazad ukoliko je u međunarodnu misiju ili operaciju upućen na period duži od 12 meseci;
- 6) naknadu troškova smeštaja;
- 7) obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje;
- 8) posebno osiguranje od bolesti, rizika ranjavanja, težih povreda, invaliditeta ili smrti za vreme učestvovanja u međunarodnoj misiji ili operaciji.
- 9) naknadu troškova prevoza do mesta stanovanja i nazad u slučaju smrti krvnog srodnika u prvoj liniji, supružnika, vanbračnog partnera, pastorka, usvojitelja i usvojenika, braće i sestara.

Član 35.

Troškovi upućivanja civila u međunarodne misije i operacije, pored troškova iz člana 34. ovog zakona, obuhvataju i sredstva za:

- 1) odabir civila za međunarodne misije i operacije, kao i njihovu obuku, pripreme, lekarske preglede i testiranja;
- 2) nabavku ili iznajmljivanje opreme i tehnike potrebne za izvršenje zadataka u međunarodnim misijama ili operacijama;
- 3) upućivanje civila u međunarodne misije i operacije;
- 4) nabavku posmrtno opreme, organizaciju sahrane lica koje je izgubilo život u međunarodnoj misiji ili operaciji, pripremu službenih dokumenata i finansijsku, materijalnu i drugu odgovarajuću pomoć članovima porodice preminulog u skladu sa propisom koji donosi ministar;
- 5) pripremu, obuku, učešće i zaštitu učesnika u međunarodnim misijama ili operacijama.

Član 36.

Sredstva za finansiranje troškova iz čl. 34. i 35. ovog zakona obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, ukoliko finansiranje istih nije regulisano ugovorom koji civil zaključuje sa međunarodnom organizacijom ili drugim subjektima koji sprovode pojedinačne međunarodne misije ili operacije iz člana 6. ovog zakona.

Sredstva za finansiranje međunarodnih misija i operacija iz člana 16. stav 3. ovog zakona obezbeđuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

Merila za utvrđivanje visine naknada i drugih novčanih primanja civila angažovanih u međunarodnim misijama i operacijama, kao i ostalih troškova iz člana 34. ovog zakona utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Ministarstvo civilima isplađuje naknade i druga primanja civila angažovanih u međunarodnim misijama i operacijama.

Bliže uslove finansijskih aspekata angažovanja civila u međunarodnim misijama i operacijama propisuje ministar.

V. GLAVA PETA

PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 37.

Podzakonski akti za izvršavanje ovog zakona doneće se najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 38.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a počinje da se primenjuje po isteku šest meseci od dana stupanja na snagu zakona.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Pravni osnov za donošenje zakona sadržan je u članu 97. stav 1. Ustava Republike Srbije, članu 15. stav 1 Zakona o ministarstvima („Službeni glasnik RS”, broj 128/20) i članu 43. stav 3. Zakona o Vladi („Službeni glasnik RS”, br. 55/05, 71/05 – ispravka, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – US, 72/12, 7/14 – US, 44/14 i 30/18 – dr. zakon).

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

1. Međunarodne misije i operacije predstavljaju važan instrument spoljnopolitičkog delovanja koji se koristi radi izbegavanja potencijalnog sukoba, prekida postojećeg sukoba, kao i održavanja uspostavljenog mira u post-konfliktnim oblastima. Međunarodne misije i operacije predstavljaju važan element delovanja Organizacije ujedinjenih nacija (OUN) u održavanju uspostavljenog mira, instrument Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) u upravljanju krizama i izgradnji poverenja, kao i jedan od glavnih elemenata za sprovođenja spoljne, bezbednosne i odbrambene politike Evropske unije (EU).

2. Civilni aspekt međunarodnih misija i operacija se u kontinuitetu pokazao kao važan instrument za uspostavljanje održivog mira u post-konfliktnim sredinama, čime je posledično uloga civila u međunarodnim misijama i operacijama dobila na značaju. Angažovanje civila u međunarodnim misijama i operacijama doprinosi procesu obnavljanja institucija, uspostavljanju i jačanju vladavine prava, zaštiti ljudskih prava, medijaciji, podršci ekonomskoj obnovi, kao i izgradnji institucionalnih kapaciteta. Učešće civila u međunarodnim misijama i operacijama se u osnovi obavlja u okviru operacija OUN i EU, OEBS, kao i pojedinih regionalnih organizacija, poput Afričke unije.

Potreba usvajanja pravnog okvira za učešće u međunarodnim misijama i operacijama EU navodi se i u Poglavlju 31 pristupnih pregovora Republike Srbije sa EU (Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika), u kontekstu neophodnosti unapređenja kapaciteta Republike Srbije kao buduće države članice EU. Republika Srbija je dosadašnjim angažovanjem vojnih i policijskih struktura u misijama i operacijama OUN i EU dala značajan doprinos u realizaciji svojih spoljnopolitičkih ciljeva, istovremeno doprinoseći regionalnoj i kolektivnoj bezbednosti, čime je stekla veliki ugled i kredibilitet u međunarodnoj zajednici. Međutim, do sada, civili iz Republike Srbije nisu učestvovali u međunarodnim misijama i operacijama, osim kao deo vojnih i policijskih misija, prvenstveno zbog nepostojanja institucionalnog mehanizma koji bi to omogućio. Donošenje posebnog zakona o učešću civila u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije zaokružuje se normativni okvir i jačaju institucionalni kapaciteti za upućivanje civila u međunarodne misije i operacije. Predlog zakona je u velikoj meri kompatibilan sa normativnim rešenjima koje sadrži Zakon o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane van granica Republike Srbije, što dodatno doprinosi institucionalnoj koherentnosti i uspostavljanju neophodne koordinacije unutar nadležnih državnih organa, kako bi se dodatno unapredio proces učešća civila u međunarodnim misijama i operacijama.

3. Polazeći od potrebe sveobuhvatnog i sistemskog regulisanja učešća Republike Srbije u međunarodnim misijama i operacijama, kao i značajnog iskustva i rezultata koje su Vojska Srbije i Ministarstvo unutrašnjih poslova ostvarili angažovanjem u multinacionalnim misijama i operacijama, kao osnov za izradu posebnog Zakona o učešću civila u međunarodnim misijama i operacijama van

granica Republike Srbije, poslužio je Zakon o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije. Mnoga rešenja, kao i struktura tog Zakona, inkorporirana su u predlog ovog zakona, kako bi se ostvarila normativna saobraznost i omogućila ujednačena primena. U toku procesa pripreme za pregovore za pristupanje Republike Srbije EU, marta 2016. godine formirana je „Podgrupa Ministarstva odbrane i Vojske Srbije zadužena za obezbeđivanje zakonskog okvira i jačanje institucionalnih kapaciteta za učešće Republike Srbije u civilnim misijama EU“, a u okviru Pregovaračke grupe za Poglavlje 31 – Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika, čiji rad koordinira Ministarstvo spoljnih poslova Republike Srbije. Vlada Republike Srbije je juna 2018. godine usvojila Akcioni plan za razvoj civilnih doprinosa Republike Srbije u međunarodnim misijama i operacijama OUN, EU i OEBS. U cilju primene Akcionog plana i daljeg jačanja normativnog okvira u ovoj oblasti, Ministarstvo spoljnih poslova Republike Srbije je juna 2019. godine osnovalo Radnu grupu za izradu podzakonskih akata za primenu Akcionog plana za razvoj civilnih doprinosa Republike Srbije u mirovnim misijama OUN EU i OEBS. Prilikom procene postojećeg stanja i razloga za donošenje posebnog Zakona o učešću civila u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije, uočena je potreba za uspostavljanjem institucionalnog sistema za upućivanje civila, s obzirom da Republika Srbija nije raspolagala pomenutim sistemom. Posle detaljne analize postojećih rešenja sadržanih u Zakonu o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane van granica Republike Srbije i uporedne analize prakse drugih država, Radna grupa je zaključila da je normativni okvir koji pruža postojeći Zakon veoma restriktivan, te da ne omogućava upućivanje civila u međunarodne misije i operacije na sveobuhvatan način. Stoga je potrebno doneti poseban zakon i izraditi podzakonske akte koji će detaljnije urediti ovu oblast. Obzirom da postojeći Zakon o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane van granica Republike Srbije vrlo usko definiše kategoriju „druge snage odbrane“, došlo se do situacije da je veliki broj civilnih lica bio bi onemogućen da učestvuje u međunarodnim misijama i operacijama upravo zbog nemogućnost pravnog regulisanja njihovog statusa. Stoga, donošenje posebnog zakona obezbedilo bi neophodan normativni okvir i organizacionu strukturu koja bi omogućila koordinaciju, planiranje, odabir i obuku civila, stvaranje jedinstvenog, efikasnog i koordiniranog sistema, koji je u skladu sa Ustavom i drugim pravnim propisima.

4. U skladu sa navedenim, zaključeno je da su se stekli neophodni uslovi da Ministarstvo spoljnih poslova Republike Srbije pristupi izradi posebnog Zakona o učešću civila u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije. Predlog zakona, polazeći od preporuka Radne grupe za izradu Predloga zakona i drugih nadležnih organa, kao i uporedne međunarodne prakse, predviđa da Ministarstvo spoljnih poslova bude nosilac i koordinator svih pripadajućih aktivnosti koje se odnose na sprovođenje Zakona i podzakonskih akata iz ove oblasti. Predlog zakona predviđa da Ministarstvo spoljnih poslova vrši odabir, stvaranje i vođenje jedinstvenog elektronskog registra eksperata, dok bi se obuka vršila u saradnji sa Ministarstvom odbrane. Odabir kandidata vršila bi Komisija Ministarstva spoljnih poslova. Zakon predviđa da Ministarstvo spoljnih poslova vrši primenu svih ključnih aktivnosti u vezi sa planiranjem, odabirom, obukom, upućivanjem i praćenje rada civila angažovanih u međunarodnim misijama i operacijama, što je u skladu sa međunarodnom praksom. Pomenute aktivnosti biće bliže uređene podzakonskim aktima koje će doneti Ministarstvo spoljnih poslova najkasnije 6 meseci od dana stupanja na snagu zakona.

5. Predlog zakona o učešću civila u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije predstavlja novu normativnu aktivnost u skladu sa opredeljenjem Republike Srbije i Evropske unije za unapređenjem političkog dijaloga i ciljevima definisanim odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa

druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08). Republika Srbija ima obavezu usklađivanja svoje politike sa principima Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike (ZBOP) u okviru Pregovaračkog poglavlja 31, a predstavnici EU su se u svim kontaktima sa zvaničnicima Republike Srbije u prethodnom periodu konstantno interesovali kada će Republika Srbija ispuniti svoju obavezu. U kontekstu realizacije nacionalnih strateških spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije, predlaže se da aktuelni saziv Narodne skupštine Republike Srbije usvoji navedeni zakon u redovnom postupku, što bi doprinelo ispunjenju preuzetih obaveza, ali i jačanju međunarodne pozicije Republike Srbije kao kontributora u međunarodnim misijama i operacijama.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

1. Predlog zakona je podeljen u pet glava: I. Glava prva - Osnovne odredbe; II. Glava druga - Planiranje, priprema, upućivanje i povlačenje iz međunarodnih misija i operacija, III. Glava treća - Prava i obaveze civila u međunarodnim misijama i operacijama, IV. Glava četvrta - Finansijski aspekti angažovanja civila u međunarodnim misijama i operacijama, V. Glava peta - Prelazna i završna odredba. Zakon ima ukupno 38 članova, grupisanih u pet glava, u zavisnosti od sadržaja i tematike koju pokrivaju.

2. Glava prva sadrži predmet uređivanja ovog zakona i definiše pojam međunarodne misije i operacije u kojima učestvuju civili, ciljeve, kao i principe na kojima se zasniva učešće u tim misijama (član 1-11.). Pored toga, Glava prva, bliže određuje, pojmove, termine, ciljeve, kao i uslove učešća u međunarodnim misijama i operacijama (član 1-13.).

Prilikom bližeg određivanja termina civila u smislu ovog zakona, predlagač se opredelio za ekstenzivni pristup, predvidevši mogućnost da pored zaposlenih u državnoj upravi, autonomnim pokrajinama i lokalnoj samoupravi budu angažovana i druga lica van struktura državne uprave, ali uz uslov da poseduju specifična znanja i veštine neophodne za međunarodne misije i operacije (član 4.). Na ovaj način mogu biti angažovani stručnjaci raznih profila iz nevladinog sektora, akademski eksperti, kao i penzionisana i nezaposlena lica za čijim se specifičnim znanjima pojavi potreba. Članovi 4. i 5. preciziraju u kojim se slučajevima i na koja lica primenjuje predmetni zakon, a kada dolazi do primene Zakona o učešću Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije i na taj način otklanja nedoumice u vidu nadležnosti i sprovođenja. U ovoj Glavi definišu se vrste međunarodnih misija i operacija i podvlači da su one instrument spoljne politike, koji se može koristiti za promovisanje nacionalnih interesa i spoljnopolitičkih prioriteta Republike Srbije. Glava druga precizira da su glavni ciljevi angažovanja civila u međunarodnim misijama i operacijama promovisanje svetskog mira, globalne, evropske i regionalne bezbednosti, kao i razumevanja i saradnje. Ova glava takođe precizira da učešće u međunarodnim misijama i operacijama promoviše principe ravnopravnosti, rodne zastupljenosti, ravnopravnog uključivanja muškaraca i žena u prevenciju i rešavanje konflikata, promovisanje kulture trajnog i održivog mira, što je u skladu sa Poveljom UN, Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, kao i drugim međunarodnim konvencijama o zaštiti ravnopravnosti i ljudskim pravima;

4. Glava druga bliže uređuje institucionalne mehanizme za planiranje i upućivanje civila u međunarodne misije i operacije, kao i postupak odabira, obuke i elektronskog registra eksperata (član 14–27.). Glava druga definiše i ulogu Ministarstva spoljnih poslova u postupku odabira i obuke (član 17-20.), ali i precizira modalitete u vezi sa raspisivanjem, objavom i trajanjem javnog konkursa za angažovanje civila u međunarodnim misijama i operacijama (član 17-19.). U članu 18. stav 4. precizira se da prilikom prijavljivanja na javni konkurs, tokom obuke i za vreme angažovanja u međunarodnim misijama i operacijama, nijedno lice ne može

biti diskriminirano na osnovu rodne, rasne, nacionalne i verske pripadnosti ili seksualne orijentacije). Za razliku od Zakona o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane van granica Republike Srbije, Zakon ne vezuje upućivanje civila u međunarodne misije i operacije za Godišnji plan upotrebe Vojske Srbije i drugih snaga odbrane. Obzirom da civili nisu naoružani i samim tim ne predstavljaju oružane snage, niti su uniformisana službena lica (vojska i policija), za njihovo upućivanje van teritorije Republike Srbije nije potrebna odluka Narodne skupštine Republike Srbije, niti predsednika Republike Srbije. S druge strane, Ministarstvo spoljnih poslova dostavlja Vladi Godišnji plan učešća civila u međunarodnim misijama i operacijama, na osnovu koga Vlada donosi odluku o učešću Republike Srbije u pojedinačnim međunarodnim misijama i operacijama (član 16.). Ovakav način odlučivanja mnogo je fleksibilniji i brži od rešenja koje predviđa Zakon o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane van granica Republike Srbije, koji predviđa usvajanje Godišnjeg plana od strane Narodne skupštine, kao neophodan preduslov za upućivanje u međunarodnu misiju. U skladu sa načelima javnosti i transparentnosti radu javne uprave, Godišnji izveštaj o učešću civila u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije, dostavlja se Narodnoj skupštini Republike Srbije i predsedniku Republike radi informisanja. Zakon definiše da se prikupljanje i obrada podataka ličnosti, kao i vođenje kreiranje i vođenje jedinstvenog elektronskog registra civila eksperata, vrši u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka ličnosti. Zakon definiše i sadržinu registra, koji podaci se obrađuju, svrhu obrade i rokove čuvanja prikupljenih podataka o ličnosti (član 21-27.). Glava druga uređuje i mehanizme izveštavanja (član 29.), koji omogućuju Vladi da ima uvid u ostvarene rezultate i bolje sagledavanje efekata angažovanja ljudskih i materijalnih resursa. Predviđeni su i mehanizmi koordinacije između organa državne uprave i državnim organima, a u kontekstu sprovođenja zakona (član 30.).

5. Glava treća obrazlaže prava i obaveze civila u međunarodnim misijama i operacijama, a naročito radno-pravna pitanja koja se tiču radnog odnosa tokom angažovanja u međunarodnoj misiji i operaciji. Precizira se dužina angažovanja, kao i radno-pravna pitanja (član 31-33.). Precizirano je i u kojim slučajevima ministar može doneti odluku dodeljivanju civilu diplomatskog pasoša (član 33.).

6. Finansiranje i troškovi angažovanja u međunarodnim misijama i operacijama definisani su Glavom četiri, gde su taksativno nabrojani svi troškovi vezano za pripremu i boravak upućenog civila u međunarodnim misijama i operacijama, kao i mehanizmi finansiranja tih troškova (član 34-36.).

7. Glava peta, precizira vreme stupanja na snagu zakona, kao i rokove za donošenje podzakonskih akata koji problematiku učešća civila u međunarodnim misijama i operacijama bliže uređuju (član 37-38.).

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije u 2023. i 2024. godini. U 2025. godini sredstva za sprovođenje ovog zakona obezbediće se u okviru limita opredeljenog Ministarstvu spoljnih poslova od strane Ministarstva finansija u skladu sa bilansnim mogućnostima budžeta Republike Srbije.

Finansijska sredstva potrebna za realizaciju međunarodnih misija i operacija biće definisana podzakonskim aktima i Godišnjim planom učešća civila u međunarodnim misijama i operacijama van granica Republike Srbije.

ANALIZA EFEKATA PROPISA

PREDLOG ZAKONA O UČEŠĆU CIVILA U MEĐUNARODNIM MISIJAMA I OPERACIJAMA VAN GRANICA REPUBLIKE SRBIJE

PRILOG 2:

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Predlog zakona o učešću civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije predstavlja novinu u pravnom sistemu, jer ova problematika nije ranije normativno uređivana na sistemski način. Stoga u ovom trenutku nije moguće navesti numeričke i druge dostupne pokazatelje koji se prate u ovoj oblasti.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

Učešće civila u mirovnim misijama nije dosada regulisano sistemskim propisom, već su se u slučajevima kad su civili konkurisali na mesta za koja je neophodna podrška države (secondment) parcijalno primenjivao Zakon o učešću Vojske Srbije i drugih snaga odbrane van granica Republike Srbije, Zakon o spoljnim poslovima, kao i podzakonski akti Ministarstva spoljnih poslova. Iz istog razloga nisu definisani konkretni planovi i parametri, niti su generisati statističke podaci koji mogu predstaviti rezultate sprovođenja dokumenta javne politike. Upravo je potreba za formulisanjem propisa koji će na sistemski način urediti jačanje institucionalne kapaciteta Republike Srbije u ovoj oblasti, jedan od glavnih pokretača za formulisanje posebnog zakona koji uređuje učešće civila u mirovnim misijama.

3) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda? Akcioni plan za razvoj civilnih doprinosa Republike Srbije u multinacionalnim operacijama Evropske unije, Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju i Ujedinjenih nacija, predstavlja jedini važeći dokument javnih politika u oblasti učešća civila u mirovnim misijama. Vlada je zadužila Ministarstvo spoljnih poslova, da zajedno sa Ministarstvom odbrane i Ministarstvom za evropske integracije, izradi Akcioni plan sa ciljem uspostavljanja pravnog sistema za slanje civila u mirovne misije. On obuhvata specifične elemente potrebne za uspostavljanje nacionalnog modela slanja civila u mirovne misije, koji obuhvataju mehanizme za odabir kandidata, obuku i uspostavljanje baze eksperata. Iako Akcioni plan eksplicitno ne predviđa donošenje posebnog zakona, uspostavljanje pravnog sistem i nacionalnog modela za slanje civila u mirovne operacija označeni su kao neki od opštih ciljeva ovog dokumenta. Inicijativa za donošenje posebnog zakona, proizašla posle tumačenja Ministarstva odbrane da se Zakon o upotrebi Vojske Srbije i drugih

snaga odbrane van granica Republike Srbije, ne može uzimati kao adekvatan normativni okvir za slanje civila u mirovne misije, te da nije moguće ovu problematiku precizirati podzakonskim aktima, kao što je ranije planirano. Nakon ovog tumačenja, Ministarstvo spoljnih poslova počelo je rad na izradi posebnog zakona.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Slanje civila lica nije bilo uređeno sistemskim propisom u dosadašnjoj praksi, već su se primenjivala parcijalna rešenja. Kao posledica takvog pristupa Republika Srbija nije bila u mogućnosti da ostvari nacionalne interese, niti spoljno-političke prioritete. Zakon uređuje ovu oblast na sistemski način, što podrazumeva organizovanje obuke, koja će kandidatima pružiti adekvatna znanja pre upućivanja u mirovne misije. Treba razlikovati dva načina slanja civila u mirovne misije. U prvo slučaju kandidat direktno zaključuje ugovor sa poslodavcem, obično međunarodnom organizacijom. Za takav vid angažovanja ne traži se podrška matične države. U slučaju sekundenta, podrška države je neophodna uslov da kandidatura za određenu poziciju bude razmatrana od strane poslodavca. U dosadašnjoj praksi podrška je davana u slučajevima kada se utvrdi da kandidat ispunjava uslove iz konkursa, dobije preporuku svoje radne organizacije (kandidati su uglavnom bili vojni penzioneri) i daju izjavu da neće imati nikakvih materijalnih potraživanja prema državi (u kontekstu zarada doprinosa, putnih troškova). U najvećem broju slučajeva država nije imala direktnih benefita od lica koja su učestvovala u civilnim misijama, što je jedna od glavnih negativnih posledica dosadašnje prakse. Drugi problema je odsustvo sistemskih propisa u ovoj oblasti. Donošenje posebnog zakona, koji bi detaljnije uredio ovu oblast i omogućio da slanje civila bude uređen proces, putem kojeg će se osigurati da se na adekvatan način ostvare nacionalni interesi i spoljno-politički prioriteti Republike Srbije, predstavlja važan iskorak. Zakon će omogućiti da Republika Srbija pruži dodatni doprinos svetskoj i regionalnoj bezbednosti, ali i omogućiti jačanje domaćih institucionalnih i kadrovskih kapaciteta, što su posebni ciljevi definisani Akcionim planom.

5) Koja promena se predlaže?

Zakon na sistemski način uređuje proces slanja civila u mirovne misije, što će omogućiti: a) jačanje institucionalnih i kadrovskih kapaciteta Ministarstva spoljnih poslova i ostalih resora koji će učestvovati u procesu sprovođenja Zakona (MO u procesu obuke i drugi resori po potrebi), b) implementaciju nacionalnih interesa i spoljno-političkih prioriteta Republike Srbije. Učešće u mirovnim operacijama UN, EU, OEBS i drugih organizacija, doprinosi dodatnom jačanju međunarodnog ugleda naše države. Vojska Srbije i Ministarstvo unutrašnjih poslova decenijama u nazad daju značajan doprinos učešćem u mirovnim operacijama, što je pozitivno ocenjeno od relevantnih međunarodnih faktora. Angažovanje civila predstavljao bi dodatni instrument u pravcu sprovođenja spoljno-političkih prioriteta naše države.

6) Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Promena je neophodna jer sadašnja praksa slanja civila u mirovne misije, kao i parcijalna rešenja koja samo delimično uređuju pomenutu materiju, ne omogućavaju postizanje predviđenih ciljeva definisanih Akcionim planom. Zbog

toga je potrebno usvojiti poseban zakon koji će sistemski urediti učešće civila u mirovnim misijama.

7) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Zakon će uticati na dve glavne ciljne grupe: a) poslodavci i b) civili. Pod poslodavcima podrazumevaju se Ministarstvo spoljnih poslova i drugi državni resori, drugi državni organi i institucije, organi autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, kao i poslodavci van javnog sektora. Zakon predviđa da je poslodavac dužan da zaposlenom omogući učešće u mirovnoj misije bar jednom u tri godine, što može podrazumeva prethodno planiranje na strani poslodavca na koji način će izvršiti neophodna prilagođavanja kao bi se nesmetano odvijao radni proces. S druge strane povratkom zaposlenog, poslodavac može iskoristi u radnom procesu iskustva njegova znanja koja je stekao tokom boravka i rada u mirovnoj misiji. Zakon u čl.2, precizira pojam civili: „Pod pojmomom civili u smislu ovog zakona, podrazumevaju se državni službenici, zaposleni u organima autonomnih pokrajina i jedinicama lokalne samouprave, zaposleni u drugim državnim organima i institucijama, kao i lica koja nisu zaposlena u državnom sektoru, a poseduju odgovarajuću stručnu osposobljenost, znanja i veštine, odnosno kompetencije relevantne za mirovne misije“. Zakon će pomoći da pomenute ciljne grupe obukom i učešćem u mirovnim misijama neposredno ojačaju profesionalne kapacitete i steknu relevantna znanja i iskustva u oblasti mirovnih misija, što će posredno pomoći državi na implementaciji prioriteta spoljne politike.

8) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

U ovom trenutku postoji samo Akcioni plan kao jedini dokument javnih politika, ali on nema dovoljnu normativnu snagu, niti adekvatne mehanizme za ostvarenje željenih promena. Stoga je neophodno usvajanje posebnog zakona koji će na sistemski način urediti pitanje učešća civila u mirovnim misijama.

9) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Promenu nije moguće ostvariti primenom važećih propisa jer Zakon o učešću Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije, ne prepoznaje sve kategorija civila u smislu čl.2 Predloga zakona, niti previđa adekvatne mehanizme za sprovođenje opštih ciljeva definisanih Akcionim planom.

10) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (*status quo*).

U ovom trenutku nije moguće sagledati, niti numeričko-statistički izraziti očekivane trendove u predmetnoj oblasti ako se odustane od intervencije, jer ne postoji sistemski pristup ovoj oblasti, niti su razvijeni kriterijumi za njeno kvantitativno praćenje.

11) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Za izradu Predloga Zakona korišćena su iskustva i komparativna praksa više država, uključujući Estoniju, Sloveniju, Bugarsku, Hrvatsku i Češku. Većina država opredelila se da tematiku učešća civila u mirovnim misijama uredi

posebnim zakonom, dok su neke ovo pitanje regulisale uredbom (Bugarska). S druge strane, prilikom izrade Predloga zakona težilo se da se formulišu rešenja koja najviše odgovaraju pravnom sistemu Republike Srbije, a u cilju stvaranje autohtonog-nacionalnog modela učešća civila u mirovnim misijama, koji uvažava sva relevantna pravna rešenja iz komparativne prakse drugih država.

PRILOG 3:

Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

- 1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj) i 2) Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).**

Neophodnost postizanja promene na nivou društava ogleda se u potrebi uspostavljanja normativnog okvira, kao i nacionalnog modela za slanje civila u mirovne misije, a u cilju sistemskog regulisanja ove problematike. Zakon će na ovaj način omogućiti ostvarivanje nacionalnih interesa i spoljno-političkih prioriteta Republike Srbije. Promene će uticati da se podigne svest, kako u državnom sektoru, tako i na nivou celokupnog društava, koji benefite za državu koje donosi učešće civila u mirovnim misijama. Promenom se želi uspostaviti uspostavi koherentan i integrisan sistem za slanje civila u mirovne misije. U tom cilju predviđena je izgradnja institucionalnih kapaciteta Ministarstva spoljnih poslova koji će omogućiti izgradnju efikasnog sistema za odabir, obuku, evidenciju i slanje civila u mirovne misije. Ciljne vrednosti će biti određene Godišnjim planom učešća civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije, dok će kao izvor provere biti godišnji Izveštaj o učešću civila u mirovnim misijama koji Ministarstvo spoljnih poslova podnosi Vladi.

- 2) Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioriternim ciljevima Vlade?**

Opšti i posebni ciljevi definisani su Akcionim planom, koji je usvojila Vlada Srbije, te se stoga može zaključiti da su usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom.

- 3) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?**

Sledeći pokazatelji učinka se mogu koristiti za evaluaciju ostvarivanja predviđenih ciljeva:

- a) Broj civilnih mirovnih misija u kojima su upućeni civili u periodu od jedne godine,

- b) Broj civila koji je učestvovao u civilnim mirovnim misijama u periodu od jedne godine,
- v) Broj država i kojima su učestvovali civili u periodu od jedne godine,
- g) Tip civilnih mirovnih misija u periodu od jedne godine u kojim su učestvovali upućeni civili (npr. posmatračka, trening i drugo),
- d) Broj civila koji učestvuje u civilnim mirovnim misijama Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju u periodu od jedne godine,
- đ) Broj odabranih, obučeni i evidentiranih civila u periodu od jedne godine.
- e) Uspostavljanje evidencije lica.

Ključna pitanja za identifikovanje opcija javnih politika

- 1) Koje relevantne opcije (alternativne mere, odnosno grupe mera) za ostvarenje cilja su uzete u razmatranje? Da li je razmatrana „status quo” opcija?**

Obzirom da je uspostavljanje normativnog okvir, preduslov za ostvarenje posebnih ciljeva (izgradnja sistema za odabir, obuku, evidenciju i upućivanje civila u mirovne misije), nije razmatrana “status quo” opcija jer ona ne bi doprinela ostvarivanju zadatah ciljeva.

- 2) Da li su, pored regulatornih mera, identifikovane i druge opcije za postizanje željene promene i analizirani njihovi potencijalni efekti?**

Obzirom da do sada nije postojao sistemski propis koji reguliše pitanje učešća civila u mirovni misijama, regulatorna je neophodan osnov za ostvarenje opštih posebnih ciljeva definisanih Akcionim planom, te stoga željene promene nije moguće postići primenom drugih opcija.

- 3) Da li su, pored restriktivnih mera (zabrane, ograničenja, sankcije i slično) ispitane i podsticajne mere za postizanje posebnog cilja?**

Predlog zakona predviđa specifične principe i obaveze koji se odnose na upućivanje civila u mirovne misije. Takođe su precizirani neophodni uslovi za učešće civila u mirovnim misijama. Ako kandidati ne ispunjavaju pomenute uslove (restriktivne mere), neće proći proces odabira. S druge strane kandidati koji prođu proces odabira, obuke, evidentiranja i budu upućeni u mirovnu misiju, pored zarade koju ostvaruju kod poslodavca imaće pravo i na različite naknade za učešće u mirovnim misijama (podsticajne mere), što će biti dodatno uređeno podzakonskim aktom.

- 4) Da li su u okviru razmatranih opcija identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere koje je neophodno sprovesti da bi se postigli posebni ciljevi?**

Ministarstvo spoljnih poslova, u skladu sa specifičnim ciljevima iz Akcionog plana, usvojilo je novu sistematizaciju radnih mesta kojom je predviđeno otvaranje tri radna mesta u okviru Odeljenja za zajedničku bezbednosnu i odbrambenu politiku i bezbednosne izazove, Sektora za bezbednosnu politiku, a u cilju implementacije posebni ciljevi definisani Akcionim planom (izgradnja normativnog okvira i sistema za upućivanje). Ministarstvo je već rasporedilo diplomate na otvorena radna mesta.

- 5) Da li se promena može postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera?**

Informativno-edukativne mere su deo skupa mera, koje predstavljaju važan segment u procesu jačanja kadrovskih kapaciteta, ali i obrazovanja javnosti o

problematici učešća civila u mirovnim misijama. Akcioni plan definiše edukaciju javnosti kao jednu od specifičnih mera. Proces obuke kandidata predstavlja osnov za stvaranje stručnog kadra, koji će svoja stručna znanja dodatno obogatiti učešćem u mirovnim misijama. U tom smislu edukacija je kontinuirani proces koji će omogućiti, kako jačanje domaćih kadrovskih kapaciteta, tako i formiranje fonda znanja, koji će se na nove generacije učesnika prenositi putem obuke i edukacijom šire javnosti.

6) Da li ciljne grupe i druge zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektora mogu da budu uključene u proces sprovođenja javne politike, odnosno propisa ili se problem može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora?

U procesu izrade Predloga zakona Ministarstvo se opredelilo za inkluzivni pristup, koji podrazumeva uključivanje i civila koji nisu zaposleni u državnom sektoru. Razlozi za primenu ovakvog pristupa su dvojaki. Imajući u vidu iskustva drugih država Ministarstvo je nastojalo da omogući učešće pojedinaca iz privatnog i javnog sektora kako bi proširila spektar ekspertiza i specifičnih korisnih za radu mirovnim misijama, koja su deficitarna ili ne postoje u javnom sektoru. S druge strane praksa drugih država pokazuje da posle određenog vremena dolazi do pada motivacija zaposlenih u državnom sektoru za angažovanje u mirovnim misijama (npr. sudije i tužioc i u Nemačkoj). Stoga se Ministarstvo odlučilo da omogući učešće i civilima koji nisu zaposleni u državnom sektoru, a poseduju relevantna znanja i kompetencije relevantne za mirovne misije.

7) Da li postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija?

Za postojanje identifikovanih opcija postoje institucionalni i kadrovski resursi Ministarstva spoljnih poslova. Eksperti Ministarstva spoljnih poslova već su već angažovani na pripremi Predloga zakona, kao i stvaranja pretpostavki za implementaciju opštih i posebnih ciljeva definisanih Akcionim planom.

8) Koja opcija je izabrana za sprovođenje i na osnovu čega je procenjeno da će se tom opcijom postići željena promena i ostvarenje utvrđenih ciljeva?

Ministarstvo se opredelilo za normativnu opciju, jer bez uspostavljanje adekvatnog normativnog okvira za izgradnju institucionalnih kapaciteta za slanje civila u mirovne misije nije moguće ostvarenje željenih promena. Normativni okvir podrazumeva usvajanje posebnog zakona o učešću civila u mirovnim misijama, kao podzakonskih akata za izvršenje posebnog zakona, koji dodatno razvijaju i preciziraju opšte i posebne ciljeve definisane Akcionim planom.

Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata**1) Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?**

Efekat izabrane opcije na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku zavisice od odluke Vlade: 1) u koliko će mirovnih misija R.Srbija uzeti učešće, 2) koliki broj civila će uputiti u mirovne misije, 3) u kojem tipu misija će civili učestvovati (npr. mirovne misije Ujedinjenih nacija, Evropske unije ili Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju), 4) koliki broj kandidata će proći obuku. Navedeni pokazatelji uzeće se u obzir prilikom pripremanja Godišnjeg plana učešća civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije za Vladu, koji će sadržati i projekciju godišnjeg budžeta.

2) Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Za finansiranje resursa za sprovođenje izabrane opcije potrebno je obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

3) Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?

Sprovođenje izabrane opcije neće imati uticaja na međunarodne finansijske obaveze.

4) Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije (osnivanje novih institucija, restrukturiranje postojećih institucija i obuka državnih službenika) iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?

U ovom trenutku nije moguće izvršiti procenu troškova uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije, jer ne postoji projekcija, niti plan koji definiše broj i vrstu misija u kojima će učestvovati civili iz Republike Srbije. Takođe, nije definisan ni broj civila koje će biti obučeni i upućeni u misije. S druge strane nisu planirani kapitalni troškovi jer će se koristiti postojeći materijalni resursi Ministarstva spoljnih poslova i Ministarstva odbrane i Vojske Srbije (obuka). Glavni troškovi biće vezani za proces selekcije, obuke i upućivanja (transportni troškovi, oprema – šlem, uređaja za radio vezu, pancir, čizme i drugo, zarade i naknade) u mirovne misije. Preciznija procena troškova biće dostupna posle usvajanja Godišnjeg plana, koji će sadržati i projekciju budžeta.

5) Da li je moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava?

Nije moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava, obzirom da ne postoje planirana, niti opredeljena sredstva u budžetima Ministarstva spoljnih poslova i drugih resora. Za pokrivanje rashoda učešća civila u mirovnim misijama, potrebno je obezbediti dodatna sredstva u budžetu.

6) Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?

Obzirom da je Predlogom zakona predviđeno da državni službenici i ostali zaposleni u državnom sektoru, ostvaruju prava kod poslodavca tokom perioda obuke i boravka u mirovnoj misiji, kao i da je Predlogom zakona predviđena isplata posebnih naknada za angažovanje u mirovnim misijama (detaljnije će biti regulisano podzakonskim aktom), sprovođenje izabrane opcije povlačiće dodatne rashode u budžetima drugih institucija.

Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata**1) Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?**

Jedan od motiva za donošenje posebnog Zakona o učešću civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije, jeste stvaranje mogućnosti za angažovanje šireg spektara eksperata, koji će na taj način omogućiti da Republika Srbija bude prepoznata kao država koja poseduje stručni i kadrovski potencijal za obavljanje poslova. Obzirom da civili zaključuju poseban ugovor sa organizatorom mirovne misije (npr. Ujedinjene nacije, Evropska unija ili Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju), njihovo ponašanje tokom boravka u mirovnoj misiji biće definisano kodeksom ponašanja (Code of Conduct). Ugovor obuhvata i pravila ponašanja, koja sprečavaju angažovanje van aktivnosti definisanih ugovorom. To naravno ne sprečava civile da ostvare značajne političke i privredne kontakte, koji kasnije mogu biti iskorišćeni od strane naših državnih organa i privrednih subjekata. To je proces koji zahteva vreme, da bi se došlo do opipljivih rezultata. Stvaranje uticaja u država u koji se civili upućuju, jedan je od najvažnijih ciljeva angažovanja civila u mirovnim misijama.

2) Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

U ovom trenutku nije moguće dati procenu kako izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu, jer ne postoje statistički podaci, niti indikatori na osnovu kojih je moguće izvršiti relevantnu procenu.

3) Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?

U ovom trenutku nije moguće dati procenu na koji način izabrana opcija utiče na uslove konkurentnosti, jer ne postoje statistički podaci, niti indikatori na osnovu kojih je moguće izvršiti relevantnu procenu.

4) Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

Izabrana opcija ne utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija, jer one nisu predmet njenog delovanja.

5) Da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?

U ovom trenutku nije moguće dati procenu da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu, jer ne postoje statistički podaci, niti indikatori na osnovu kojih je moguće izvršiti relevantnu procenu.

6) Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage (prava, obaveze i odgovornosti), kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?

Izabrana opcija će doprineti jačanju kadrovskih kapaciteta u smislu sticanja novih veština, znanja i iskustava koja će angažovani civili steći tokom učešća u mirovnim misijama. Neka od stečenih znanja i veština verovatno se mogu primeniti u radnom procesu, po povratku civila svoje u matine radne organizacije.

Ključna pitanja za analizu efekata na društvo

- 1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?**

Obzirom da Predlog zakona predviđa da u mirovnim misijama mogu biti angažovani i civili koji nisu zaposleni u javnom sektoru, izabrana opcija je korisna građanima jer otvara mogućnost zaposlenja licima koji poseduju znanja i kompetencije od značaja za rad u mirovnim misijama. Troškovi angažovanja biće pokriveni budžetom, tako da građani neće imati bilo kakvih direktnih troškova.

- 2) Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?**

Realizacija izabrane opcije neće štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije. Kriterijumi za odabir i angažovanje civila, imaju opšti, profesionalni karakter i ne uključuju bilo kakve restrikcije koje mogu štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije.

- 3) Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca, mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?**

Predlog zakona u čl. 9 definiše uslove za učešće civila u mirovnim misijama. Civil mora ispuniti sledeće uslove da bi se kvalifikovao za učešće u mirovnim misijama: a) da je državljanin Republike Srbije; b) da je punoletan; v) da je neosuđivan; g) da poseduje specifična znanja i veštine potrebne u radu u mirovnim misijama; d) da je adekvatnog zdravstvenog stanja; e) da poseduje odgovarajuće znanje jezika potrebnog radi angažovanja u mirovnim misijama. U tom smislu ne postoji negativan uticaj izabrane opcije na bilo koju od osetljivih grupa, jer se traži ispunjenje profesionalnih uslova, koji ne ograničavaju bilo koju grupu da konkuriše. Odluka o odabiru donosi se na osnovu ispunjenja kriterijuma, kao i posedovanja relevantnih znanja i iskustava iz oblasti mirovnih misija.

- 4) Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr, promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana**

radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?

Izabrana opcija neće imati negativnih uticaja na tržište rada i zapošljavanje, već staviše može omogućiti privremeno zapošljavanje civila koji poseduju znanja, veštine i iskustva relevantna za rad u mirovnim misijama.

- 5) **Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr, na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?**

Izabrana opcija omogućuje ravnopravan tretman svih građana Republike Srbije, uključujući zaštitu svih Ustavom garantovanih prava.

- 6) **Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?**

Izabrana opcija ne može da utiče na cene roba i usluga, niti životni standard građana.

- 7) **Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?**

- 8) U ovom trenutku nije moguće dati procenu da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu, jer promena socijalne situacije nije predmet aktivnosti izabrane opcije.

- 9) **Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?**

U ovom trenutku nije moguće dati procenu da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja u smislu socijalne jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe, jer to nije predmet aktivnosti izabrane opcije.

Ključna pitanja za analizu efekata na životnu sredinu

- 1) **Da li izabrana opcija utiče i u kojem obimu utiče na životnu sredinu, uključujući efekte na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kvalitet hrane, urbanu ekologiju i upravljanje otpadom, sirovine, energetske efikasnost i obnovljive izvore energije?**

Izabrana opcija nema uticaja na životnu sredinu, uključujući efekte na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kvalitet hrane, urbanu ekologiju i upravljanje otpadom, sirovine, energetske efikasnost i obnovljive izvore energije.

- 2) **Da li izabrana opcija utiče na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu?**

Izabrana opcija ne utiče na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu.

- 3) **Da li izabrana opcija utiče na zdravlje ljudi?**

Izabrana opcija ne utiče na zdravlje ljudi.

- 4) **Da li izabrana opcija predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi i da li se dopunskim merama može uticati na smanjenje tih rizika?**

Izabrana opcija ne predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi.

- 5) **Da li izabrana opcija utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast?**

Izabrana opcija ne utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata**1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?**

U skladu sa posebnim ciljem izraženim u Akcionom planu, Ministarstvo spoljnih poslova, usvojilo je novu sistematizaciju radnih mesta, koja predviđa otvaranje tri radna mesta za prćenje mirovnih misija i izgradnju institucionalnih kapaciteta za slanje civila u mirovne misije. Pomenuta radna mesta otvorena su u okviru Odeljenja za Zajedničku bezbednosnu i odbrambenu politiku i bezbednosne izazove (OZBOP i BI), koji je organizaciona jedinica Sektora za bezbednosnu politiku.

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacit za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Odgovor na ovo pitanje zavisi od procena sadržanih u Godišnjem planu učešća civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije. Plan, koji na godišnjem nivou usvaja Vlada, sadrži projekciju: 1) broja misija u kojima se planira učešće, 2) ukupan broj civila čije se angažovanje planira, 3) broj civila po oblasti ekspertize (npr. stručnjaci za reformu sektora bezbednosti, reformu javne uprave, ljudska i manjinska prava i drugo) čije se angažovanje planira. Sastavni deo Plana je procena kapaciteta javne uprave, ali i kadrovskih resursa koji nisu zaposleni u javnoj upravi, a poseduju znanja, veštine i iskustva relevantna za mirovne misije (npr. vojni i policijski penzioneri). U zavisnosti od pomenutih procena izraženih u Godišnjem planu, a po potrebi, Ministarstvo će, u saradnji sa Ministarstvom odbrane, organizovati periodične obuke. Za sprovođenje obuke primarno će biti angažovani postojeći kapaciteti Ministarstva (Diplomatska akademija), kao i kapaciteti Ministarstva odbrane (Centar za mirovne operacije VS). Po potrebi mogu biti angažovani predavača iz drugih resora, javnog i privatnog sektora i akademske zajednice, kao i strani eksperti. Proces obuka će detaljnije biti detaljnije regulisan podzakonskim aktom.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti ?

Za realizaciju izabrane opcije bilo je potrebno izvršiti rekonstrukciju postojeće organizacione strukture Sektora za bezbednosnu politiku, kako bi se otvorila tri nova radna mesta za praćenje mirovnih misija i izgradnju institucionalnih kapaciteta za slanje civila u mirovne misije. Obzirom da je usvojena nova sistematizacija radnih mesta u Ministarstvu spoljnih poslova, kojom su otvorena tri nova radna mesta, može zaključiti da je mera za realizaciju izabrane opcije sprovedena. Radna mesta su popunjena i radno su funkcionalna.

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Izabrana opcije je u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika.

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Izabrana opcija posredno utiče na vladavinu prava i bezbednost, obzirom da Nacrt zakon na sistemski način uređuje oblast učešća civila u mirovnim misijama, a u kontekstu izgradnje normativnih i institucionalnih kapaciteta. Nacrt zakona omogućava da Republike Srbija učešćem u civilnim mirovnim misijama pruži dodatni doprinos svetskom miru i bezbednosti.

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Predlog zakona predviđa mehanizme za poštovanje principa odgovornosti i transparentnosti, kako prilikom proces odabira, obuke i upućivanja kandidata u mirovne misije, tako i prilikom izveštavanja Vlade o rezultatima angažovanja civila u prethodnoj godini (Godišnji izveštaj dostavlja se i Narodnoj skupštini i Predsedniku na uvid).

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Predlog zakona predviđa da će obuka za odabrane kandidate vršiti Ministarstvo spoljnih poslova u saradnji sa Ministarstvom odbrane. Ovaj hibridni model obuke baziran je na iskustvima drugih država (npr. Nemačka). Planirano je da se obuka organizuje po modularnom principu. Prvi modul za koji bi bilo zaduženo Ministarstvo spoljnih poslova, organizovaće se na Diplomatskoj akademiji i obuhvataće: 1) opšte informacije o mirovnim misijama, istorijat, aktere, strukturu, principe i druge relevantne informacije, 2) specifičnu obuku za pojedinačne profesionalne profile (npr. pravosuđe, reforma sektora bezbednosti, reforma državne uprave, ljudska prava, organizacija i nadgledanje izbora, izvršenje krivičnih sankcija i drugo). Drugi modul organizovati će Ministarstvo odbrane u saradnji sa Vojskom Srbije. Ovaj modul posvećen je bezbednosnoj obuci u kontekstu praktičnih znanjima i veštinama rada u rizičnom okruženju (Hostile Environment Awareness Training – HEAT) i predstavlja standardan vid obuke za kandidate za upućivanje u mirovne misije.

Ključna pitanja za analizu rizika

- 1) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocima odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?**

Ministar spoljnih poslova, Nikola Selaković, jula 2021.godine, doneo je odluku o obrazovanju Radne grupe za izradu Nacrta zakon o učešću civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije. Pored Generalnog sekretara i predstavnika MSP koji su učestvovali u izradi Nacrta zakona, članovi radne grupe su predstavnici Ministarstva pravde, Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu. Sprovođenje izabrane opcije je jedan od prioriteta za Ministarstvo spoljnih poslova.

- 2) Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije? Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?**

U početnom periodu nisu potrebna finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije, jer nije usvojen Godišnji plan angažovanja civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije, koji sadrži projekcije: 1) broja civilnih misija u kojima se planira učešće, 2) broj civila koji se planira za učešće u mirovnim misijama, 3) broj i profil specifičnih eksperata koji planira za učešće (npr. sudije, tuđoci, eksperti za reformu javne uprave, eksperti za reformu sektora bezbednosti i drugo), 4) broj i tipove potrebnih obuka (u zavisnosti od broja i tipova profesionalnih profila – npr. obuka za sudije ili obuka za reformu sektora bezbednosti), 5) projekciju budžeta i troškova. Nije potrebno sprovesti postupak javnih nabavki.

- 3) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?**

Ne postoje dodatni rizik za sprovođenje izabrane opcije.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada
 Obradivač: Ministarstvo spoljnih poslova

2. Naziv propisa

Predlog zakona o učešću civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije
 Draft Law on Civilian Participation in Peacekeeping Operations out of Borders of the Republic of Serbia

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa

Zakon o učešću civila u mirovnim misijama van granica Republike Srbije predstavlja novu normativnu aktivnost u skladu sa opredeljenjem dveju strana za unapređenjem političkog dijaloga, sa ciljevima definisanim u delu Sporazuma: Naslov II – Politički dijalog, član 10, stav 2, tačke b) i g)

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma
 Postepeno usklađivanje zakonodavstva sa pravnim tekovinama Zajednice.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma
 /

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma
 /

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.
 3.31.5 Učešće u civilnim misijama

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

Ugovor o EU, Naslov V, Poglavlje 2 (Posebne odredbe o Zajedničkoj spoljnoj i bezbednosnoj politici), Odeljak 2 (Odredbe o Zajedničkoj bezbednosnoj i odbrambenoj politici), članovi 42-44

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima
 Ne postoje.

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima
 Ne postoje.

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost
 Ne usklađuje se.

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.
 /

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?
Da, primarni izvori prava Evropske unije su prevedeni na srpski jezik.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?
Ne.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.
Nije bilo učešća konsultanata.